Nr. 34. Sibiiu, Joi 24 Martie (5 Aprile) 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Projectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

(Ḑiua a 5-a a desbaterei.)

(Urmare.)

Bar. D. Pronay continuă: Trec acum la critica projectului din punct de vedere special, strict pedagogico-didactic. Desvoltarea liberă nici pe un teren nu e așa însemnată ca pe terenul învĕțămêntului; și procedura după șablon ar fi aici mai periculoasă, ca ori-unde.

Esemplele 'mi dau drept. Ne tot provocăm la cultura germână și la împregiurarea, că statul a esercitat mare influență în această direcțiune. (Adevĕrat!) E însĕ de însemnat, că desvoltarea liberă în Germania a devenit posibilă prin particularismul Germaniei, prin dărăburirea în stătulețe mici. Nici unul din acestea stătulețe n'a esercitat o influență eschisivă asupra culturei și fie-care din ele a făcut posibilă desvoltarea independentă. Statul nostru nu se poate asemêna cu Germania. Statul nostru nu-e de așa încât sĕ nu desvoltăm multilateralitatea și sĕ evităm unilateralitatea prin susținerea influenței confesiunilor și egalei lor îndreptățiri, fără a ne teme de urmările rele a continuei esperimentări proprie ministeriului de culte.

Sûnt convins despre bunele intențiuni ale dlui ministru, e lucru cunoscut însĕ că și intențiunile cele mai bune pot avè urmări triste. Mĕ provoc la esemple. Nici un membru de al guvernului nu și-a ținut locul atâta, ca onoratul d. ministru de culte, și ce aflăm la porfoiul sĕu? În locul unui progres consecuent în direcțiune dreaptă, aflăm tot numai încercări, și încă adesea încercări nenorocoase. Pasiunea principală a dlui ministru e: a dispune toate de sus după un anumit șablon. (Aplause vii în stânga estremă. Contrăḑiceri în dreapta.)

Cum stăm cu educațiunea? Se fac și pe terenul acesta erori ne mai pomenite, erori, cari numai în Ungaria n'au loc, în Ungaria, unde voim a concentra educațiunea. Germania și statele vest-europene stau în privința aceasta altcum. Noi nu ne putem ținè de șablonul lor, căci trebue sĕ avem în vedere situațiunea patriei noastre creată prin desvoltare. (Aplause în stânga estremă.)

Sĕ cercetăm întrebarea referitoare la planul de învĕțămênt, care, după părerea mea, e cea mai însemnată.

D. ministru, de când se află în guvern, a schimbat de trei ori planul creat de Dsa. E sciut că cualitatea unui plan de învĕțămênt se poate cunoasce numai, după ce a fost în vigoare minimul 8 ani, căci 8 ani durează cursul scoalelor medii. A așteptat Dsa atâta ?Nu! Dênsul schimbă planul în continuu. Se ḑice că schimbările aceste își au causa lor. (Sĕ auḑim). Statorirea planului stă în legătură strînsă cu manualele din scoala medie. Edarea de cărți de scoală e întreprindere împreunată cu venite frumoase și astfel mulți salută cu bucurie schimbarea planului de învĕțămênt, ba se nizuesc chiar în mod sistematic într'acolo, ca sĕ se schimbe cât mai des. (Aplause sgomotoase în stânga estremă. Contrăḑiceri și sgomot în dreapta.)

Trec acum la întrebarea a treia: a critica projectul din punct de vedere specific național și din punct de vedere al culturei naționale. (Sĕ auḑim!) E în interesul nostru, ba e o urmare naturală a referințelor noastre, ca sĕ înaintăm maghiarisarea în ori ce mod și cu ori ce preț. Eu înțeleg sub aceasta, ca sĕ ne nizuim a rĕspândì limba maghiară, întru cât va fi posibil pe lângă respectarea pretensiunilor libertății personale și sociale. În modul acesta vom stabilì între elementele, cari constitue statul nostru, o legătură nouă. Atâta înseamnă după părerea mea maghiarisarea. Pe lângă rĕspândirea limbei maghiare trebue sĕ se rĕspândească și spiritul maghiar și sĕ se mărească iubirea cătră patrie.

Apoi în ce mod și cu ce mijloace voesce projectul a corespunde acestor cerințe? Cu mijloacele cele mai seci birocratice, cu sistemul comisarilor a inspectorilor, prin cari li se răpesc confesiunilor, drepturile cele mai esențiale și se stêrnesce oare care antipatie, apoi cu amestecul statului acolo, unde n'are nici o perspectivă. Trăesc în convingerea, că, dacă și sûnt institute în țeară — ceea ce poate fi, eu nu cunosc starea lucrului mai de aproape; din vorbirile ținute în casa aceasta se cam poate conchide la esistența lor, dacă, ḑic sûnt institute in țeară, cari admit îndoeli în privința maghiarismului (magyiarság) a patriotismului și a ideei de stat, statul față cu atari institute posede destule drepturi. Chiar și *status quo* oferă destule drepturi relativ la ingerență în puterea dreptului de suprema inspecțiune. Aceasta o pot documenta prin esemple. Gimnasiile din Turocz-St.-Marton și Nagyröcze au fost isvorul unor neajunsuri; neajunsurile acestea s'au putut delătura.

Nici o literă din art. de lege XXVI: 1791 n'a putut împedeca închiderea lor, în urma mișcărei escate s'ar fi putut închide chiar și de confesiune. Dar dl ministru de culte nu le-a închis la propria-i inițiativă, ci la insistarea unui energic comite și la cererea întregului comitat.

În modul acesta se poate urma cu toate scoalele, în cari se arată neajunsuri, fără mult svon.

Dacă însĕ rĕul nu e chiar așa mare și spiritul stricat și corupt stă ascuns și nu se poate erua, atunci trebue paralisat prin aceea, că se dă părinților ocasiune, *ba se seduc chiar* a'și trimite copiii la astfel de institute, unde primesc educațiune patriotică și bună. Aceasta nu se poate obținè prin dispositiinni ca cele din project, prin esmiterea de comisari, căci și numirea e odioasă. Lângă comisari îți închipuesci totdeauna pe pandurul. Cu un astfel de sistem nu vom respândì maghiarismul nici aici nici între sasi. Nu cunosc alte mijloace decât, că statul sĕ înființeze acolo scoale, aliați de concurență. Dacă institutul suspect e respâditoriul spiritului rĕu, se poate disolva, nu e însĕ tocmai așa de suspect, încât o astfel de procedură sĕ fie rectificată, atunci nu remâne alta de făcut decât, ca statul sĕ înființeze scoale de concurență. Institute cu spirit rĕu pot esista numai acolo, unde copiii sûnt accesibli pentru el și unde referențele sûnt în privința aceasta favorabile, acolo se poate închide o atare scoală și înființa în locul ei una, în care sĕ se crească tinerimea în spirit bun.

Aceasta se va putè întêmpla în părțile transilvane. Sciu că se vor face la cele ḑise obiecțiuni relativ la cestiunea speselor. Nu în zadar am amintit în introducerea vorbirei mele, cât îl costă pe stat inspecțiunea școalelor medii. Avênd în vedere scoalele susținute de stat, fie care gimnasiu costă cam 22,000—23,000 florini. Acum vrea d. ministru, la cas când se va primì acest project, sĕ mai înființeze 5 direcțiuni. Acestea costează suma rotundă 24,000—25,000 floreni. Îi va mai trebuì apoi domnului ministru o altă sumă considerabilă pentru salarisarea comisarilor, ce i va comite la esaminele de maturitate, căci nu cred că aceștia sĕ primească gratuit astfel de misiuni. Nu pricep cum își închipuesce d. ministru distincțiunea. Avem 179 institute și esaminele de maturitate cad fără îndoeală la finea anului scolastic, căci nu putem presupune, că domnul ministru va încurca tinerimea timp îndelungat cu aceea, că într'un loc sĕ se țină esamenul de maturitate prin Maiu, într'altul prin Iunie. Stând lucrul astfel resultă că se recere un numĕr considerabil de comisari sau cel puțin o sumă considerabilă de spese de călĕtorie la casul unui numĕr mai mic de comisari și eată că resultatul e același. Cred că nu mĕ înșel susținênd, că se vor recere vre-o 80 de comisari cu vre-o 20,000 floreni spese

---

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare 27).

— Esplică-mi-o Dta însuți, rĕspunse Cristiano. Eu mĕ tot gândesc, dară nu-mi pot aduce aminte unde am mai vĕḑut persoana aceasta, și, de cumva o am vĕḑut, trebue că a fost în împregiurări neinsemnate, de oare ce îmi este amintirea așa de confusă. Ei, călătorit-a el prin Francia sau prin Italia de când...?

O! el n'a eșit de mult, foarte de mult din statele de nord!

— Dar așa mĕ înșel: eu l'am vĕḑut astăḑi pentru prima dată. Și totuși aș putea ḑice că m'a recunoscut... Nu credeți D-voastră că ḑicênd: Eată! Eată! el a fost în delir?

— De bună samă, ḑise maiorul. Eu am în bostoella*) mea un grădinar, care a fost în servițiul sĕu; acesta mi-a dat detaiuri foarte ciudate. Baronul pătimesce de crize, numite de medicul sĕu nervoase, care provin dintr'un morb de ficat deja vechiu. În crizele aceste el are semne de o spaimă deosebită. El, scepticul și batjocoritorul, devine fricos ca un copil: el vede fantome mai cu samă de femei. Atunci el esclamă: Eată: Eată! va se ḑică: Eată că vine accesul! sau doară; Eată visul, care mĕ înădușeste!

— Sûnt doară remușcări?

— Lumea pretinde că e amintirea cumnatei sale...

— Pe care o a ucis?

— Nu se ḑice că a ucis-o, ci că a făcut-o sĕ dispară.

— Da, cuvêntul acesta este de societate mai bună...

— Una poate mai motivată ca ceealaltă, replică maiorul. Destul că nu se scie nimic, și baronul este poate foarte nevinovat la multe crime, de care lumea îl acusă. Dta scii că noi trăim aici pe pămêntul clasic al minunilor. La Dalecarliani țle este groază de lucruri positive și de esplicații naturale. În țeara aceasta nimenea nu se lovește de o peatră fără a crede că un cobold l'a impins într'adins; și când îi mâncă nasul, ei fug la sibilă, ca sĕ le scoată veninul piticului, care i-a mușcat; și când se rupe o curea la o trăsură sau la o sanie, cărăușul, înainte de ce o cârpește, nu-și uită a ḑice: Ei bine, dragă cobold, lasă-mĕ în pace! noi nu-ți facem nici un rĕu. În mijlocul acestor spirite superstițioase, cugeți doară că baronul de Waldemora nu s'a putut înavuți, precum a făcut, decât numai trecênd de alchimist. În loc de a presupune că el este plătit de țăreasă spre susținerea intereselor politicei sale, lumea a aflat mai firesc al acusa de magie.

Dela acusa aceasta și până la crimele cele mai negre nu este decât un pas: fiecare vrăjitor înecă oamenii în cascade, îi aruncă în abisuri, sloboade lavine asupra lor, conduce sabatul, și se nutrește cel puțin cu carne omenească, fiind modest în apetitul sĕu sĕlbatic, când se îndestulește a suge sânge dela copiii mici.

Încât mĕ privesce pe mine, eu atâta am auḑit, încât nu mai pot lua nici o poveste serios.

(Va urma.)

---

*) Bostoella oficerilor dela Indelta este o casă și o moșie, primita dela stat spre folosire, a căror venit stă în proporție cu rangul oficerilor. Venitul acesta representă salarul lor. Casa parochului încă se numesce bostoellă, și parochul mai are pe lângă venitul ei și tacse anumite. Soldatul dela Indelta are corpul sĕu, căsuța sa cu grădină și câteva jugĕre de pămênt. Indelta este o armată rurală, a cărei organisație escelentă, creată de Carol XI, n'are nicăiri analogie.

www.digibuc.ro

(Strigări în stânga estremă: E încă prea puțin.) Se poate că-i prea puțin, sĕ ḑicem dar 25,000 fl. Cu un cuvênt, dispositiunile, pe cari voesce d. ministru a le realisa întru valorisarea suprainspecțiunei statului, vor mări fără esagerare budgetul statului cu vre-o 50,000 fl. (Așa e! în stânga; contraḑicere în dreapta). Vom vedè cine are drept, după ce va întra legea aceasta în vigoare. Și dacă va întra în vigoare nefericita aceasta de lege, ceea ce nu-mi vine a crede încă până acum, mĕ voiu bucura, dacă spesele pretinse de d. ministrn se vor putè acoperì cu 50,000 fl.

Cu 50,000 fl. putem sĕ înființăm însĕ 2 gimnasii, le putem și edifica, căci nu trebue edificate de odată. Institutul poate fi la început în localități închiriate, 2 clase sûnt deocamdată de ajuns, pe celelalte le putem înființa succesiv. În 2—3 ani stau așa dară la dispositiune 30—40,000 fl. spre scopul înființărei a două institute, și cu 80,000 se pot edifica de tot două gimnasii.

Părerea mea e, că statul sĕ înființeze în regiunile cu institute suspecte, a căror suspiciune încă nu s'a putut dovedì pe deplin și a căror pericul încă nu-i adeverit, asttel de institute, cari sĕ corespundă referințelor specifiice din acele părți. Prin aceasta se va înainta cu mai mult succes causa maghiarisărei decât cu dispositiunile cuprinse în project. (Aplause vii în stânga estremă).

Am sĕ mai adaug, că se va face obiecțiunea: Da în Sibiiu esistă deja un gimnasiu de stat regesc-catolic. Noi scim, onorată casă, că partea cea mai mare a sasilor transilvăneni e luterană. Acolo nu se cere un gimnasiu regesc-catolic, ci unul regesc-protestant. Voim sĕ stârnim într'o parte a țĕrei simpatii pentru maghiarisare, apoi se cere a se propune învĕțămêntul în clasele inferioare din scoalele înființate la asttel de locuri în două limbi, căci altcum părinții, în a căror casă se vorbesce limba germână, nu-și vor trimite copiii la astfel de scoale. Propunêndu-se învĕțămêntul însĕ în modul arĕtat ei își vor ḑice: dăm copiii aici la scoală, căci se primesc fără tacsă, o sĕ primească eventualmente și stipendii de stat, se instrueză bine și învață bine limba maghiară. Sûnt convins, că vom atrage în modul acesta pe o mare parte a tinerimei din institutele suspecte. Dacă însĕ scoalele aceste nu sûnt numai suspecte, ci astfel, încât rĕul din ele nu se mai poate desrădĕcina cu mijloace paliative, apoi trebue aplicat aceea, la ce ne mână proverbul latin: *quod medicina non sanat, ferrum sanat, quod ferrum non sanat, ignis sanat.* „Ce nu curează medicina curează ferul, ce nu curează ferul, curează focul. (Aplause sgomotoase. Aprobări în stânga estremă.)

Condus de vederile acestea, onorată casă, nu primesc projectul de lege nici în general.

Nu'l primesc nici din motivul, că a ḑis dnul ministru, că schimbări speciale se vor putè face, în esență trebue însĕ sĕ se primească și susțină projectul de lege. Nu sciu, ce a înțeles Dsa sub esență, eu înțeleg spiritul atotputerniciei statului, care caracterisează projectul, spiritul, care contraḑice legilor esistente. (Aprobare în stânga estremă.)

După-ce temelia contraḑice cu legea și e vătĕmătoare pentru confesiuni, după-ce sûnt convins, că projectul nu învoalvă în privințe didactice-pedagogice pe terenul învĕțămêntului vre-un progres corespunḑĕtor scopului, ne fiind alt-ceva, decât susținerea statului quo, precum se află la institutele regesci-catolice, respective la cele de sub nemijlocita putere ministerială, precum și estinderea acelui *status quo* și asupra celorlalte institute — după ce așa dară în direcțiunea aceasta projectul nu înseamnă vre-un progres, și eu de altă parte dela el nu pot aștepta pe terenul maghiarisărei nici un resultat, precum le-aș dorì, din motivele acestea nu pot primì projectul nici de bază la desbaterea specială. Dacă totuși s'ar primì projectul îmi reserv dreptul a face în desbaterea specială mai multe propuneri de modificări.

Tot de odată îmi permit cu mai mulți condeputați — sûntem mai mulți de ḑece, am deci drept și la cuvêntul din urmă — a presenta o propunere de conclus. (Éljen — urări prelungite în stânga estremă.)

Notariul **Francisc Duca** cetesce propunerea de conclus: Casa deputaților îndrumează pe ministru sĕ facă object de studiu, în cari părți ale Transilvaniei ar fi mai cu scop înființarea încă a două sau eventual a trei scoale medii, tot odată îl îndrumează, sĕ prelimineze suma recerută pentru înființarea acestor institute încă în budgetul pro anul 1885. Înaintată prin: Baron Desideriu Pronay, Albert Kiss, Koloman Thály, Baron Gabriel Pronay, Geza Lŭkó, Toma Sivkovics, Aladar Mariassy, Ignaț Sustzteritcs, Otto Hermann, Stefan Sembery, Nicolau Bartha, Iosif Incze, Arpad Szentivanyi.

Coloman Csiky: (între altele trecem la ținuta sasilor.) Mĕ întorc la petițiunea sasilor și la vorbirile acelor d. deputați, cari au atacat projectul din punct de vedere al naționalității. Mai întâiu au adus motive didactice. Ei susțin, că instrucțiunea în două limbi face resultatul dubios. În projectul acesta se pretinde instrucțiunea în literatura maghiară în clasa a 7-a și a 8-a în limba maghiară. Afirmarea aceasta n'are valoare. Nu numai în Ungaria, ci și în institutele din Germania, cari țintesc într'acolo, ca copii sĕ-și însușească o limbă strĕină, se întêmplă adesea, că obiectul acesta se propune în limba respctivă spre a și-o putè însuși mai ușor. Între scoalele noastre protestante cunosc una, în care limba și literatura germână se propun în limba germână, chiar și într'una din scoalele cele mai maghiare se propune un obiect în limbă strĕină, pentru de așì putè elevii însuși mai ușor limba respectivă. Și noi am avut ocasiune a învĕța în două limbi.

Coloman Thály: În Papa, dar nu în Patak!

Coloman Csiky: În Debreczin și în Körös se propunea sub sistemul lui Thun statistica imperiului austriac, ce e drept în limba germână. Dar ce vedem aḑi în gimnasiile noastre din părțile de sus? Acolo se duc cu deosebire elevi cu limba maternă germână și slovacă. Propunerea se începe în două limbi, cu timpul remâne ca limbă de propunere singură limba maghiară. Scoalele acestea nu sûnt mai rele ca cele din Transilvania, cu toate că limba de propunere e mai complicată, ca după cum se plănuesce în projectul de față. Sasii mai aduc ca motive pentru respingerea projectului vederi autonomistice; e însĕ clar că adevĕrata causă a neînclinărei lor față cu projectul de față nu e temerea autonomiei lor bisericesci. Când cu sistemul lui Bach nu s'au plâns, cu toate că li s'au răpit drepturile particulare și ale autonomiei lor administrative. Nici n'am auḑit nici când, că s'ar fi plâns contra sistemului lui Thun, care s'a estins și asupra scoalelor. Singur mĕsurile luate de statul maghiar suscită jalusia sasilor ca totdeauna, fiindcă mĕsurile acestea le atacă drepturile și instituțiunile cele învechite.

Ei ațință opiniunea din Germania contra guvernului și a legislaturei maghiare, cărora li se face imputarea, că vor a înăduși naționea săsească.

Vĕ faceți însĕ a uita despre multele prerogative din timpurile trecute, cari s'au luat dela Secui, Cumani, mai multe cetăți și comitate. Aceștia însĕ s'au învoit, căci spiritul timpului a trecut preste aceste privilegii la ordinea ḑilei. Sasii însĕ plâng neîntrerupt, și aduc gravamine, pre cari — dacă ar fi la loc, — le-ar putè aduce mai mulți.

Eu n'am nimic contra naționalității săsesci. Le stimez diligența și mĕ închin vechei lor culturi, a le cărei urme se vĕd și astăḑi în orașele și satele lor. Și așì dorì mult ca mână în mână cu ei sĕ promovăm interesele statului. Însĕ nime nu poate vorbì fără indignațiune despre purtarea lor ostilă statului și națiunei maghiare. (Așa este!) Nu este adevĕrat că ura lor față cu națiunea maghiară datează numai dela confiscarea pretinselor lor drepturi. Încă de prin anii 60 erau profesori germani, cari informați de sasi urau pre asiaticii de unguri până la estrem; și toate acestea pentru sasii din Transilvania, despre care se credea că este o provincie germână, în care nu mai sûnt alte naționalități.

Ce este motivul acestei intrigi continue? Este ura contra națiunei maghiare, — sĕ mĕ erte domnii deputați sasi, la cari nu se pot aplica cele ḑise. (Așa este din dreapta.) Ură, și pentru ce? Nu voiu vorbì despre acele drepturi și privilegii, pe cari sasii le-au primit dela regii maghiari; retac și aceea, că autonomia lor bisericească încă este din grația regilor maghiari, vĕ întreb însĕ și sĕ-mi rĕspundeti cu mâna pe inimă, mai poate arĕta istoria universală ca esemplu, în 700 de ani o naționalitate sĕ nu-și câștige simpatii pentru limbă, așeḑĕmintele și obiceiurile națiunei domnitoare, și sĕ nu aducă vre-un sacrificiu în interesul aceleia, dacă nu din simpatie, cel puțin din simțul de datorință.

„Boerii“ olandezi, cari s'au așeḑat ca cuceritori în părțile sudice ale Africei, sûnt înrudiți cu sasii; ei vorbesc limba zulu-cafferilor, între cari trăesc ca element civilisator. Diferința între noi și sasii nu este tocmai așa de mare. Putem pretinde noi maghiarii că stăm pre o treaptă de cultură cu sasii.

Și sasii se plâng de suprimare, maghiarisare dacă statul pretinde ca în institutele lor sĕ se propună limba maghiară, pre când projectul prescrie ca limba germână sĕ se propună în toate institutele din patrie, ba chiar și în seminarii.

Gravaminele lor n'au nici un pic de adevĕr, sinceritate și simț patriotic.

Domnul ministru preside nta admoniat pre sasii. Ar fi bine dacă li-ar întra la inimă această admoniare. Dacă oposiția lor ar duce la luptă cu statul, resultatul ar fi învingerea statului asupra sasilor. Nu va avè loc această luptă, va fi în favorul unui al treilea element, care nu este așa de aproape de sasi ca noi maghiarii, și a cărui învingere nu va fi spre bucuria sasilor.

Numai una dintre aceste perspective este posibilă în starea actuală. Simpatia pentru națiunea maghiară, acceptarea ideei de stat unguresc și a consecuențelor acesteia, va întărì în noi simpatia cătră acest popor brav, simpatie, ce o avem cătră ceialalți germâni din patrie, le va asigura libertatea, — de cumva ei calitatea de cetățean al statului maghiar nu o consideră de sclăvie.

Mi încheiu cuvêntarea prin declararea că primesc projectul ca basă la desbaterea specială.

Ce privesce importantele cestiuni legate de acest project voiu vorbì în desbaterea specială.

Bela Grünwald: Obiect mai însemnat ca projectul de lege pentru scoalele medii nu va fi curênd la ordinea ḑilei în casa aceasta. Obiectul acesta e între alte și foarte interesant, căci din desbaterea și deciderea lui se va vedè cum înțelege legislativa și guvernul misiunea națiunei maghiare în țeara aceasta și ce însemnătate atribue guvernul mijloacelor intelectuale întru împlinirea acestei misiuni.

Sûnt națiuni, a căror state se sguduesc și se slăbesc prin revoluțiuni și campanii și astfel sĕ împedecă în desvoltarea lor internă, fără a li se jignì esistența. Aceste sûnt organisme tari, cari poț esperimenta cu propriul lor corp și pot îndura crisele cele mai mari fără periculul morții.

Noi, durere, nu aparținem acestor națiuni norocoase. Situațiunea noastră e de atare, încât ori ce rĕu ce întimpinăm, și ori ce greșală, ce comitem, ne jignesce esistența națională. Națiunile mari europene sûnt deja de timp îndelungat compacte și consolidate. Statul maghiar, națiunea maghiară nu sûnt încă compacte și consolidate.

Părțile singuratice încă nu sûnt aduse la armonie cu întregul, se arată încă crepături amenințătoare la edificiul statului maghiar, și în spiritul fiecărui nepreocupat se nasce temerea: că oare [putè-va suporta edificiul acesta în starea-i presentă sguduirea puternică, ce o va primì mai curênd sau mai târḑiu?

Nuorii, cari ascund în sinul lor viscolul iminent, îi vedem ne'ntrerupt pe firmamentul lui și o nelinisce stranie ne cuprinde spiritul. În societate se nasc mișcări întru apărarea intereselor naționale pe cari statul după organisațiunea lui de aḑi nu le poate validita. Între altfel de împregiurări nu e mirare, dacă la fie-care întrebare se întrețes vederi naționale și dacă întrebări cari în alte state consolidate trec de întrebări economice, administrative sau culturale, la noi se privesc de întrebări ale intereselor naționale. Aceasta e causa, că instrucțiunea din scoalele medii formează la noi nu numai o întrebare pedagogică și culturală, ci și o întrebare *per eminențiam* națională.

Misiunea ce are a îndeplinì aici națiunea maghiară, ni-o prescrie ocuparea acestui teritoriu înainte cu 1000 de ani și desvoltarea istorică. Națiunea maghiară din deasa negură a păsit pe scenă și a intemeiat o împărăție puternică independentă între statele Europei. Cu aceasta a întrat ea în rêndul Aristocrației popoarelor, și tradiția domniei și supremația a esistat în ea chiar și în ḑilele grelei supuneri. Această ereḑită positie a rasei maghiare a decis soartea națiunei.

Misiunea națiunei maghiare este de a susținè întact și independent statul maghiar. De aici sûnt a se detrage consecuențele cele mai logice. Susținerea statului maghiar este scopul, la care trebue sĕ țintim prin toate mijloacele, dacă nu voim sĕ perim și sĕ devenim subjugați de alții. Omul privat poate lua positie neutrală, unde el sĕ nu fie nici domn, nici serv. Națiunile însĕ nu pot urma astfel. Soartea națiunei maghiare este sau domnire, sau sclăvie, altă eventualitate nu esistă. Sub domnire însĕ nu înțeleg că noi prin forță sĕ apăsăm pre alții, și sĕ subjugăm pre cei mai slabi în interesul celor mai tari. O asemenea domnire n'ar avè viață, numai aceea poate fi durabilă, a cărei esistență se basează pe un punct de vedere mai înalt. Domnirea în stat este avantagiu, însĕ e legată cu multe și grele datorințe, pre cari trebue sĕ le împlinim, dacă vrem se susținem statul, și pre noi înșine. (Aprobări.) Asupra noastră cade sarcina de a susținè statul, căci între popoarele de de aici nici unul nu este destul de tare spre aceasta. A noastră este nobila chiemare, sĕ formăm un stat basat pe principiele de libertate, și sĕ promovăm binele material și moral al cetățenilor fără considerare la rase, se încetățenim ideile și cultura europeană prin literatura maghiară, și din singuratecile rase, cari singuratice sûnt slabe, sĕ formăm un puternic stat național cultural. (Aplause).

(Va urma).

www.digibuc.ro

Revista politică.

Sibiiu, în 23 Martie.

În 2 Aprile cal. n. s'a început în casa deputaţilor Ungariei desbaterea specială a projectului privitor la scoalele secundare. Ministrul Trefort apără la § 1. projectul în contra unităţii scoalelor secundare. § 1. şi 2. se primesc nemodificaţi, asemenea şi § 3, la care dep. Ios. Gall a făcut amendamentul, ca în scoalele nemaghiare şi negermane, limba de propunere încă sĕ fie object obligat. Lupta a fost mare în contra şi pentru limba grecească. Aceasta se va propune, ca şi până acum. Dacă desbaterea specială se va continua, ca în ḑiua dintâiu, desbaterea are sĕ se îndelunge cu sĕptĕmânile.

„Allgemeine Corespondenz“ din Londra şi după alte ḑiare şi „*Office Reuter*“ sciu despre o alianţă formală între Germania, Italia şi Austria. Basele alianţei ar fi: Italia se obligă a se ferì de ori ce pricină, care ar putè provoca un resboiu între dînsa şi Francia. Germania şi Austria se obligă de asemenea. La casul, când însĕ una dintre aceste puteri aliate ar fi atacată de Francia, celelalte două trebue sĕ sară în-tr'ajutorul celei atacate. Dacă însĕ una dintre puterile aliate, din oare care causă, ar fi silită sĕ poarte resboiu cu altă putere, celelalte puteri aliate sûnt volnice a fi neutrale; la nici o întêmplare însĕ nu se pot alătura lângă puterea inimică aliaţilor.

Scirea aceasta a făcut în Paris sensaţiune mare. Guvernul italian s'a grăbit a mulcomì pe Francia cu un *dementi*. Şi în Viena s'au dat declaraţiuni că nu esistă nimica în scris, ci numai o învoială verbală între cele trei puteri împretinite.

Din Italia apar pe orizontul publicităţei necontenit păreri, care deşì nu sûnt diametral opuse curentului de idei din Ît alia oficială, difer de acesta, căci esprimă nisuinţa cătră o înţelegere a popoarĕlor latine. Este adevĕrat că până acum succesul nisuitorilor în direcţiunea aceasta e puţin, însĕ din o parte a presei apusene totuşi se vede, că sûnt factori, cari nu lasă ca ideea aceasta sĕ adoarmă şi sĕ se stingă.

Dela Roma se scriea unei foi bucureştene, cu datul dela 26, Martie n., că regele Italiei Umbert a oferit părechei regale române vilele sale regale pentru timpul petrecerei în Italia. Dealmintrea părechea regală română a fost întêmpinată, cu toate ca călătoresce *încognito*, sub numele de contele şi contesa de Vrancea, începênd dela Veneţia, în mod serbătoresc. La Milano şi Sampidierna primirea a fost o manifestaţiune de stimă şi simpatie. La staţiunea din Sampidierna a fost întimpinată părechia regală română de consulul României şi al Germaniei, de prefectul din Genova şi pe primariul din Pegli. Mai multe doamne au presentat reginei buchete de flori.

Pe la mijlocul lunei Aprile regele Umbert va visita în Pegli pe regele şi regina României. Despre părechia regală română se scrie, că la sfêrşitul lunei lui Aprile va merge la Roma.

Se vorbesce că preste puţin timp şi părechia princiară din Muntenegru va călĕtorì la Italia.

Reichstagul german, într'unit deja de Luni, va desbate cestiuni sociale şi adecă o lege privitoare la cassele pentru bolnavi şi alta privitoare la asiguraţiunea pentru casuri de nenorociri.

Din Francia se signalisează eară crise în ministeriu. Republica e puţin norocoasă.

În Albania se semnalează nisce agitaţiuni secrete ale Italiei şi Austriei. Assym paşa a sosit din Constantinopole la Scutari cu însărcinarea de a dejudeca aceste întrigi.

Rĕspuns

la **„Echoul“** *din Nrul 30 al „Tel. Rom.“*

II.

(C.) Sĕ începem cu cele personale.

Pentru de a-şi da cuvintelor sale o mai mare gravitate, naintea cetitorilor acestui ḑiariu, dedaţi a auḑì numai lucruri sublime despre fericitul metropolit Şaguna, şi pentru de a mĕ presenta pe mine ca pe un contrariu al ideilor acelui mare Archiereu, ḑice dnul „Echou“ la un loc:

„Şi spre a dovedì aceasta ne face istoricul acelor §§. *improşcând* în metropolitul Şaguna“.

Cetind acestea am luat la mână Nrul 17 al „Tel. rom.“ ca sĕ vĕd ce am putut eu scrie despre metropolitul Şaguna, ce s'ar putè considera de „împroşcare“? şi am aflat că sau eu sau dnul „Echou“ n'are idei clare despre însemnătatea acelui cuvênt, căci nici spiritul nici litera criticei mele nu sûnt vătĕmătoare pentru metropolitul Şaguna; din contră eu m'am nĕsuit a mĕ apropia de ideile lui Şaguna, şi cine l'a cunoscut pe el şi vederile lui în astă cestiune, trebue sĕ constate cu mine d'impreună, ca articlul dlui „Echou“ după litera şi după spiritul sĕu, este o adevĕrată ofensă ideilor şi intenţiunilor metropolitului Şaguna, depuse în projectul sĕu de statut organic, în dreptul sĕu canonic, şi în însuşi statutul organic.

Ce am ḑis eu despre metropolitul Şaguna? Eată ce:

„Între dd. protestători sûnt şi de aceia, cari au contribuit ca deputaţi la facerea Statutului org. în congresul dela 1868. şi dacă voesc 'şi vor aduce aminte de *ponderoasele motive ale Metropolitului Şaguna*, care a înduplecat pe majoritatea congresului, ca sĕ primească propunerea lui referitoare la alegerea de protopop (§. 53 alinea penultimă), prin care sistemul de alegere introdus în project de jos până sus, acì s'a alterat, luându se dreptul de alegere din competenţa sinodului şi dându-se consistoriului“.

Este doară „împroşcare“ în Metropolitul Şaguna, a revoca în memoria celor ce l'au auḑit „*ponderoasele motive*“ ale Aceluia? motive cu cari a fost în stare sĕ înduplece pe majoritatea congresului, a altera un principiu adoptat drept basă la instituirea funcţionarilor bisericei de jos până sus, numai ca consistoriul cu episcopul în frunte, sĕ'şi poată validita mai liber voia sa întru instituirea unui demnitariu bisericesc, care este mai mult organul sĕu esecutiv decât al tractului?

Nu eu dle „Echou,“ ci aceia „împroaşcă“ în Metropolitul Şaguna, cari fără a-l studia, fără a penetra în ideile lui, şi fără a-i urma faptele lui, numai ca sĕ-şi dee sie-şi o valoare oare-care, la toate lucrurile mici şi mari deopotrivă, nu se sfiesc a lua indesert numele „Marelui Andreiu“!

„Dl C.“ — continuă dl „Echou“ — se vede a fi o autoritate românească de prima ordine, autoritate, care au participat la alcătuirea statutului organic, *şi are conecsiuni cu ministrii unguresci*“ ..... şi prin aceasta este în primeḑie a-şi validita vederile greşite ..... căci la noi, ca la nimenea autorităţile sûnt foarte seducĕtoare.“

Dacă ar fi aceasta o simplă satiră despre „autoritatea“ mea, n'aşi reflecta de loc la ea, căci cel ce voiesce, vede din cele ce am scris, că eu nu nesuesc a impune cu „autoritatea“ de care nu dispun, ci a capacita cu argumente, şi încă sub vĕlul anonimităţii; dar provocarea dlui „Echou“ la „conecsiunile mele cu ministrii unguresci“ în necs cu periculul ce ar învoalve — după dênsul-vederile mele pentru Statutul organic, trebue sĕ o declar de un neadevĕr şi de o insinuaţiune maliţioasă, câci Dlui foarte bine scie cu cine vorbesce, şi scie şi aceea că eu nici o conecsiune nici n'am avut, nici n'am cu ministrii unguresci, ci în timpul, la care face alusiuni eram deputat dietal, ear ca atare aveam ocasiune şi înlesnire a vorbì cu ministrii în cameră în fie-care ḑi, dacă voiam, precum are fie care deputat dietal, fără însĕ ca aceasta sĕ constitue vr'un „necs“ între deputat şi ministru.

De altmintrea eu n'am observat, şi asta cu durere o mărturisesc, dela introducerea constituţionalismului în biserica noastră, ca „autorităţile“ se fie foarte „seducĕtoare“, — căci am avut şi avem încă şi astăḑi bărbaţi, cari atât după posiţiunea cât şi după cunoscinţele lor sûnt „autorităţi“, şi cu luminile lor ar putè contribuì foarte mult la o desvoltare sănĕtoasă a tĕnĕrei noastre constituţiuni bisericesci, — spiritul de partidă însĕ, care n'ar trebuì se esiste în biserică — este mai împunĕtoriu decât autoritatea lor, şi acesta cu noii sĕi „urieşi“ dominează terenul.

După acestea sĕ trecem la Episcopul ce ni-l presintă dl „Echou“.

Dnialui ţine că ce nu se află scris în Statutul organic *„non est in mundo“* pentru biserica noastră, căci pentru noi numai aceea este *„lex“* aşa cum ne-a dat-o congresul din 1868 şi ne-a întărit-o împĕratul“.

Prin urmare după dênsul noi nu mai sûntem biserică ierarchică, noi nu mai sûntem datori a respecta canoane, nu nemic de cât ce se află depus în ângustul cadru al Statutului organic, întărit de împĕratul, căci numai aceasta este lege pentru noi.

Cred că n'am trebuinţă a demustra unde ne-ar duce aceasta teoriă? 'mi permit însĕ a întreba pe dnul „Echou“:

Care §. al Statutului organic a abrogat canoanele bisericei noastre?

Sau cel puţin sĕ-mi arete, că după Statutul organic: ce este parochul? Ce este protopresbitĕrul? şi ce este episcopul? şi care sûnt agendele lor? căci eu nu aflu rĕspuns la acestea în aceea „unica“ lege, ba §§. 5. despre afacerile parochiali, 30 despre afacerile protopresbiteratului şi 86 despre afacerile eparchiali, nici nu face amintire de dênşii, cu toate că doară va recunoasce şi dnul „Echou“, că vor fi avênd şi dênşii agendele lor, cari dacă nu s'ar basa pe vr'o lege nu s'ar putè esercita.

Trebue sĕ esiste dar, şi esist şi alte legi, şi acestea sûnt canoanele nealterate şi nealterabile prin Stat. org. cari însĕ foarte bine se intregesc una pe alta, dacă nu cercăm noi din adins a produce conflicte, şi ale pune la probă, care este mai tare?

„Statutul organic nu recunoasce în episcop ḑice dnul Echou — un organ deosebit de consistoriu, ci îl consideră ca membru — cap actual al consistoriului de care nu se poate deslipì.“

După care §. al stat. org. vorbesci Dta cu atâta positivitate despre Egiscopul „membru — cap“ al consistoriului? căci §§ 111 şi 112 dau altă definiţiune episcopului în consistoriu şi membrilor consistoriului, între cari nu numeră şi pe episcopul.

Şi anume §. 111 ḑice: că preşedintele *„natural“* al consistoriului este episcopul, ear §. 112. ḑice că *„membrii“* consistoriului *„toţi“* se numesc *„asessori* consistoriali“. Va se ḑică: după Statutul organic, la care te provoci Dta, numai „asesorii consistoriali“ se consideră de „membrii“ ai consistoriului, ear de Episcop „membru cap“ sau de episcop „asessor“ nici pomeană nu este în întreg st. org.

Dar cel puţin de ai fi remas Dta consecuent al considera pe episcop de „membru cap“ al consistoriului, însĕ progresând în ideile Dtale, mai la vale nu-l consideri nici măcar de „membru coadă“ ci'l degradezi la un simplu organ esecutiv, sĕ-i ḑicem „esecutor“ al consistoriului, ceea ce nu vei afla nici chiar la forurile lumesci.

Căci după Dta: „Statutul org. când vorbesce de episcop, îl pune în faţă (graţie că nu în dosul) protopresbiterului deja denumit, pe care are *simplu* sĕ-l hirotesească şi sĕ-l provadă cu singelia archierească“. . . .

„Mai mult: acela pe care l'a denumit consistoriul, este chiar în puterea acestei denumiri protopresbiter, fără a se cere o nouă cernere şi prin sita episcopului“.

„La hirotesirea protopresbiterilor, ca şi la chirotonirea presbiterilor, episcopul n'are sĕ mai supună însuşi apreţierei sale hotărirea consistoriului, *ci simplu sĕ îndeplinească* actul sacramental ce în puterea oficiului sĕu archieresc singur 'l poate îndeplinì.“ (Va urma.)

Varietăţi.

* (Adunarea generală) a comitatului Sibiiului se va ţinè Marţi în 10 Aprile nou (29 Martie v.) Objectul cel dintâiu privesce noua organisare a comitatului; al doilea o dispoţiune ministerială în privinţa creditului acordat de cârciumari; al treilea alegerea a doi membri în comitetul administrativ şi a unuia în cel parment. Celelalte sûnt curenţii.

* *(Concert.)* Reuniunea română de cântări din Sibiiu va da Duminecă în 8 Aprile st. n. a. c. în sala „Reuniunei de musică“ primul sĕu concert ordinar din acest an. La acest concert a binevoit a-şi oferì concursul sĕu profesorul de cant dela institutul pedagogic-teologic din Caransebeş, domnul Nicolau Popovici, care între altele va cânta partia baritonului din „Crăiasa ielelor“ baladă svedică compusă pentru soli, cor şi acompaniare de piano de N. W. Gade*)

Programul complet se va publica în numĕrul viitor a acestui ḑiar.

Biletele de întrare se vor elibera Duminecă dela 3—5 oare prin casariul reuniunei în sala de şedinţe a asociaţiunei transilvane, strada cisnădiei Nr. 7.

Se atrage atenţiunea membrilor acestei reuniuni asupra conclusului luat în comitet, conform căruia biletele, începênd cu concertul de faţă *se vor numerisa.* Va fi deci în interesul fie-căruia a-şi scoate cât mai îngrabă biletul dorit, voind a căpăta un loc mai bun. Seara la cassă nu se vor elibera bilete de întrare. *Comitetul.*

* (La uciderea lui Mailath.) Diariului vienez „D. Ztg.“ i s'a telegrafat dela Budapesta Duminecă, că cercetarea după ucigaşii lui Mailath a început sĕşi aibă şi laturea sea scandaloasă. Judele instructor şi poliţia, fie care cercetează independent, de unde urmează că apoi se ivesc versiunile cele mai curioase în public. Corespondentul numitei foi spune că şi judele instructor şi poliţia umblă pipăind în întunerec şi la cel mai ne însĕmnat semn de urmă dau alarmă cu o încredere în isbutirea întreprinderei lor, ca şi când ar fi pus mâna pe făp-

*) Domnul Popovici, după cum am mai amintit în ḑiarul nostru, s'a perfecţionat la conservatoriul din Lipsia şi din Viena şi are un organ foarte plăcut. Credem că nu nici un suflet românesc din Sibiiu nu va neglige ocasiunea de al asculta.

www.digibuc.ro

tuitorii. Procederea aceasta însĕ nu ascunde de loc incapabilitatea sau cel puţin nedesteritatea.

A fost vorba că lucrători italieni şi cehi ar fi fost ucigaşii. Nici Sponga, despre care se scriu câte toate nu este nici italian nici cech, ci slovac. Că ar fi ucigaş este numai prepus.

În cele din urmă ministrul de interne oprit poliţiei contractul cu presa, cât va ţinè urmărirea. Procedură cu totul întoarsă. Ceea ce scriu ziarele acum despre afacerea Mailath scriu pe contul lor propriu.

* (A 400 aniversare a lui Rafael.) În zilele aceste Roma a avut o festivitate însemnată: a 400 aniversare a vestitului Rafael. Eată ce cetim despre aceasta în „Resboiul“:

Roma 16 Martie. Cu tot timpul cel rĕu, serbarea în onoarea lui Rafael a ţinut stradele spre capitol pline de o mulţime de lume. Piaţa capitoliului, unde erau sĕ se adune deputaţiunile şi corporaţiile, era ocupată de dimineaţă de cătră sergenţii oraşului. Palaturile din capitol erau împodobite serbătoresce; dar ceaţa şi ploaia continuă se credea că vor strica tot. Dar pela 10 oare vêntul se schimbă şi cerul se luminà. Astfel efectul artistic convoiului s'a putut manifesta pe deplin. A fost o priveliştе admirabilă, cum se poate desfăşura numai în cadru acestui oraş.

Toate clasele societăţei au contribuit sĕ arate, că Rafael este în Roma unul din acei eroi, cărora omenirea le datoreşte tot ce e mare şi bun. La 10 oare puternica voce a clopotelor capitoline dete semnalul ca cortejul sĕ se pună în mişcare. Înainte mergeau douĕ rênduri de Vigili, urmaţi de Fedeli în istorica îmbrăcăminte roşie, purtând cununile oraşului Urbiano. Apoi venea representatul regelui de Bavaria cu ministri de instrucţie şi directorul general francez al artelor frumoase d. Comte, apoi consiliu comunal, avênd alături câte 7 vigili cu minunatele steaguri străvechi ale celor 14 suburbii; urma apoi deputaţia din Urbino. În urma stindardului ei albastru galbin fălfăea steagul negru-alb-roşu al societăţei artiştilor germani, ornaţi toţi cu cocarde naţionale. Urma societatea internaţională a artiştilor cu steagurile tuturor naţiunilor din lume.

Universitatea cu senatul academic în frunte era representată de vre-o mie de studenţi. Veneau apoi toate institutele de artă şi archeologie, liceele şi gimnasiile, scoalele technice şi normale de fete, toate asociaţiunile lucrătorilor, între cari şi cea catolică, întemeiată cu bani papali, îndată după 1870 şi acum se arată pentru prima dată în public. Convoiul a trecut pe lângă Palazzo Venezia prin Corso şi Via Lata spre panteon. Sindicul Romei a pus cunună pe mormêntul lui Victor Emanuel, apoi a desvelit bustul cel nou al lui Rafael. Mormêntul lui Rafael e împodobit şi acoperit de sute de cununi frumoase. Veterani ţin acì sentinelă din causa prea mărei mulţimi de lume ce vine.

La 2 oare s'a ţinut serbarea comemorativă solemnă, arangiată de Academia din San Luca, pe capitol în sala Horaţiilor şi Curiaţilor, în prezenţa regelui, a reginei, a ministrilor, a representaţilor senatului şi camerei, etc. După o uvertură cântată de o mare orchestră. Quirino Levni a ţinut discurs festiv, în care s'a plâns contra uşurinţei şi ignoranţei artiştilor moderni şi a decăderei artelor. Oratorul zice că şi direcţia generală a timpului e vinovată. Între altele a zis: Nu sciu, dacă democraţia va fi de folos în politică; sciu însĕ că ea in lumea artelor duce numai la stricăciune, la brutalitate, căci ea aci se arată pururea ca o credincioasă aliată a ignoranţei. „După acest discurs 200 femei şi bărbaţi au cântat frumos în cor, prin care s'a terminat serbarea.

La noapte vor fi serbări populare în Trastevere şi o soarea la societatea internaţională a artiştilor.

* (Jubileul lui Rafael). Din Roma se telegrafează dela 17 Martie: Villa Farnesina a fost visitată eri de peste 20,000 oameni. Trastevere era iluminată; lumea a stat toată ziua în faţa casei, despre care legenda zice că a fost locuinţa amantei lui Rafael. Un pâinar (brutar) ce locuesce aci, îşi ornase fereastra prăvăliei cu vestit tablou din transfiguraţiune, ce se crede a fi portretul Fornarinei. Tabloul stetea în mijlocul unui cadru artistic compus din macaroni, tettucine şi spaghetti. Fereastra gotică a Fornarinei era împodobită cu un transparent cu imaginele lui Rafael şi a Fornarinei.

Poporul a aplaudat pe pâinar şi acesta a mulţumit ivindu-se după perdea, ca pe furiş, ceea ce a mai mărit veselia mulţimei.

* (Influenţa timpului asupra nascerilor). Multe buletinuri de nasceri omenesci, făcute de statistică dovedesc că nu toate oarele zilei sau ale nopţei sûnt favorabile, pentru viaţă unele însĕ din contră influenţează mai mult asupra morţii oamenilor şi altele asupra nascerei şi eată cum: Cea mai mare parte de oameni mor dela medul nopţei până la medul zilei, cea mai mică parte mor seara înainte de medul nopţei.

Cea mai mare parte din nasceri se efectuează dela 9 oare seara până la 6 oare dimineaţa şi până la 9 oare seara se nasc o mică parte de oameni.

* (Mulţămită publică). Conform anunţului publicat reuniunea femeilor române din loc şi giur a ţinut şi în anul acesta un bal, la care a participat un numĕr destul de mare. Jertfa ce o au făcut acești binevoitori atât prin participare cât şi prin ofertele marinimoase impune comitetului reuniunei sacre datoriă de a aduce cele mai vii mulţămiri.

Lista marinimoşilor oferenţi este următoarea:

Din Arad: Ilustritatea sa D. episcop Ioan Meţian 5 fl.

Din Sibiiu: Clarissimul Dn. Dr. Ilarion Puşcariu ases. cons. 2 fl., Dl. Iuliu Dan 1 fr.,

Din România: Prin Dl. Nicolau Iaja în Bucuresci 7 fl., Ioan şi Ecaterina Meţian 10 fl.,

Din Braşov: Dnii Königes et Kopony 10 fl., Simion Mărginean adv. 4 fl., Cassa Eremias Comers 3 fl., D. Ioan Lenger adv. 2 fl., Octavian Sorescu adv. 2 fl., George Pop comers 2 fl., Nicolau Ciurcu comers. 2 fl. Ioan Taflan comers. 1 fl. George Furnica comers 1 fl.,

Din Stupini: Dnii Ioan Maximilian paroch 3 fl., cu această ocasiune mi iau voe a publica şi ofertul din anul trecut în suma de 8 fl.,

Din Ţinţari D. Ioan şi M. Popoviciu 2 fl.,

Din Sebeş: D. protopresb. Ioan Tipeiu 1 fl., la cassă a încurs dela următorii P. T. Domni: D. Nicolau Garoiu adv. 5 fl., V. Weber 3 fl., Trajan Meţian preot 3 fl., Ioan Meţian concipient 3 fl., Laurian Negrea ases. 3 fl., L. Hudak, forestrar 3 fl., D. Ghiaţu, com 3 fl., Nicolau Penciu, jude reg. 2 fl., Ioan Dan, preot 2 fl., George Proca înv. 2 fl., Ioan Barta, 2 fl., Ioan Molnár, cancel. 2 fl., Ionescu, 2 fl., Teodor Sperkez, 2 fl,, Ioan Gogonea, 1 fl. 50 cr., Stanciu Garoiu, 1 fl., 50 cr. I. B. Comşa, 1 fl., 50. Aldimir Badiu, not. 1 fl., Dşoara Elena Brezean 1 fl., Dşoara Anastasia H. Petru, 1 fl., Dn. Const. Ioanoviciu, com. 1 fl., Nicolau Cintea, medic 1 fl., Vasilie Literat loc. 1 fl., Iosif Macsimilian, înv. 1 fl., Ioan Macsimilian, înv. 1 fl, Nicolau Pop, proprietariu 1 fl., Macsimilian Heizman 1 fl., Nicolau Pană, învĕţătoriu 1 fl., Ad. Gidofalvy m. post. 1 fl., 2 oficeri à 1 fl., 2 fl., Constantin Ioanoviciu, jun. 1 fl. Dimitrie Ioanovici 1 fl., Bucur Meţian 1 fl., Andreiu Şenchea 1 fl., Teutsch 1 fl., Ioan Vlad v-not 1 fl., H. Zapp 1 fl., Ioan Comşa 1. fl. Nicol. Grozea 1 fl., Ioan Popoviciu paroch 1 fl., Nicol. Mohan 1 fl., I. Popoviciu medicinist 1 fl., Bucur Comşa 1 fl., Dna. Ecat. Rosnyai 1 fl., M. Ghimbeşan 1 fl., Eremia Nan fl., Nic. Minea 1 fl., Ion Şona 1 fi., Andreiu Coleş 1 fl., Ioan Dobre 1 fl., Ioan Gărniţă 1 fl., Sp. Bobinca 1 fl., G. Tomas 1 fl., Antoniu Bobinca 1 fl., Ioan Giurgiu 1 fl., Ioan Strevoiu 1 fl., Stan Strevoiu 1 fl., Nic. Aldica 50 cr. V. Bude înv. 1 fl. Suma tuturor ofertelor încurse 137 fl. 60 cr. din acestea s'a spesat 54 fl. 64 cr. Resultă venit curat 82 fl. 96 cr.

Zernesti 15 Martie 1883.

Pentru comitet:
I. Strevoiu m. p.
notariu.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“.

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iunie al anului 1883, cu preţul cel mai moderat ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martie 1883, a'şi înnoi din vreme abonamentul, pentrul ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Loterie.

Mercuri 4 Aprilie n. 1883.

Sibiiu: **34 26 40 89 48**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Aprile n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	120.50	120.30
Renta de aur ung. de 4%.	90.40	90.40
Renta ung. de hârtie.	88.10	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	136.25	136.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	111.25	100.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96 50	91.25
Renta de aur austriacă	97.90	97 90
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.75	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşianede		9825
Obligaţiuni urb. temeş. cuasulă sorţire	97 20	9725
Obligaţiuni urbariale transilvane.	98..60	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligaţiuniung. de rescumpărarea zecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi de stat dela 1860	131.50	131.25
Sorţi unguresci cu premii	110.40	116.25
Sorţi de regularea Tisei	110.20	110.25
Acţiuni de bancă austro-ung.	833.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	327.—	850.—
Acţiuni de credit austr.	316 50	318.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	78 50	78.50
Datorie de stat austr. în argint	78.75	78.75
Strisuri fonciari ale institutului „Albina“		100 30
London (pe poliţa de trei luni)	119.55	119.55
Galbin.	5.64	5.62
Napoleon	9.48	9.47
100 marce nemţesci	58.50	58.45

ad. Nr. 108 1881 [395[1—1

Anunciu!

Conform prescrierei §. 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniali se face cunoscut, cumcă prin sentinţa venerabilului consistoriu archidiecesan din 13 Februarie 1881 Nr. 330. B. Maria Băilă din Bungard este despărţită de cătră pribegitul ei bărbat George Modran, tot de acolo.

Sibiiu 21 Martie 1883.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 770 1883 civ. [392] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţă publică, că în privinţa concesiunei de a se comasa hotarul comunei **Şoimuşul românesc** s'a pus termin pe ziua **2 Maiu 1883** la **10 oare înainte de ameadi** în comuna Şoimuşul românesc în locuinţa judelui comunal, pe când sûnt invitaţi toţi locuitorii din comună cu aceea că părţile, care absentează se consideră ca şi învoite cu comasarea şi că esemplariul prim al petiţiunei se poate vedè la acest tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 26 Februarie 1883.

(L. S.)

Nagy Lajos m. p., president. **Butak** m. p., notar.

Ad. 1371 1883. civ. [393] 2—3

Publicaţiune.

În afacerea comasărei hotarului **Corghidului mare** s'a ficsat pentru începerea lucrărilor pregătitoare, precum regularea representanţei, alegerea inginerului şi facerea preliminariului, terminul de **8 Maiu a. c. la 9 oare înainte de ameadi** şi în zilele următoare cu observarea aceea că absentarea unui sau altuia din interesaţi nu va împedeca cursul pertratărei.

Dela tribunalul reg. din Elisabetopole 19 Martie 1883.

Kelemen György m. p., jude reg. esmis.

Nr. 616 1882. [391] 3—3

Publicare de licitaţiune!

În urma conclusului representanţei oraşului Ogna (Vizakna) luat în adunarea publică ţinută în 24 Martie a. c. Nr. 38 se va esarênda în **9 Aprile 1883** la **9 oare** înainte de ameadi în salele magistratului oraşului prin licitaţie publică celui ce va da mai mult fênaţele şi agrii aparţinĕtori alodiului orăşănesc pentru **7 ani** de zile începênd din **9 Aprilie 1883** până în **31 Decemvre 1889.** Despre aceasta se încunoscinţează cei ce voesc a lua în arêndă cu aceea observare că condiţiile licitaţiunei se pot consulta ori şi când în cancelaria oficiului orăşenesc, şi că oferte inzestrate cu cele necesare şi provĕdute cu cauţiune sĕ se trimită tot la cancelaria susatinsă până la terminul licitaţiunei.

Ogna (Vizakna) 28 Martie 1883.

Magistratul oraşului.

Nr. 78 1883. [392] 3—3

EDICT.

Oprea Bârsan de religiunea gr. or. din Sĕliştе, comitatul Sibiiului, carele de preste cinci ani au părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ioana n. Bucur Popa, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de un an şi o zi dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de soţia sa.

Sibiiu, 18 Martie 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei ca for matrimonial de I. instanţă.

Redactor rĕspunzĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro